

“Тасдиқ мекунам”

Иҷрокунандаи вазифаи
Директори Институти ботаника,
физиология ва генетикаи растани АМИТ
н.и.б. Шукурова М.Х.
аз “ 12 ” 03 2026с

ХУЛОСАИ

Институти ботаника, физиология ва генетикаи растани АМИТ

Диссертатсияи Мирзозода Бадриддин Бобомурод дар мавзуи “Хусусиятҳои биоморфологӣ ва физиологи – биохимиявии набототи баландпояи саваннамонанди қаторкӯҳи Ҳисор” барои дарёфти дараҷаи илми номзади илмҳои биологӣ, 1.5.18-ботаника ва 1.5.12—Физиология ва биохимияи растениҳо, (илмҳои биологӣ) дар озмоишгоҳи Экология ва захираи растаниҳои Институти ботаника, физиология ва генетикаи АМИТ иҷро шудааст.

Дар чараёни омода намудани диссертатсия Мирзозода Б.Б. аспиранти ИБФваГР АМИТ ба шумор мерафт.

Мирзозода Б. Б. соли 2003 ба факултети биологияи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айни ба ихтисоси биоэкология дохил шуда, онро соли 2008 хатм намудааст.

Бо фармоиши директори ИБФваГР АМИТ, суратҷаласаи №1 аз 10 январи соли 2010 Мирзозода Б.Б. ба ҳайси аспиранти озмоишгоҳи Экология ва захираи растаниҳои Институти ботаника, физиология ва генетикаи АМИТ бо ихтисоси экология қабул карда шуда, ба ҳайси **роҳбари илмӣ** номзади илмҳои биологӣ Мадаминов Абдулло Асракулович ва **мушовири илмӣ** доктори илмҳои биологӣ, узви вобастаи АМИТ Чумаев Бахшулло Боқиевич интихоб карда шуданд.

Диссертант шаҳодатномаи супоридани имтиҳонҳои номзадиро аз 17 марти соли 2026 аз ҷониби Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон гирифтааст.

Диссертатсияи Мирзозода Бадриддин Бобомурод дар мавзуи “Хусусиятҳои биоморфологӣ ва физиологи – биохимиявии набототи баландпояи саваннамонанди қаторкӯҳи Ҳисор” дар ҷаласаи шурои олимони Институти ботаника, физиология ва генетикаи АМИТ аз “12”, марти соли 2026, суратҷаласаи №2 муҳокима гардидааст. Ба диссертатсия аз ҷониби муқарризон ходими пешбари илмӣ озмоишгоҳи бехатарии биологӣ Институти ботаника, физиология ва генетикаи растаниҳои АМИТ, д.и.б Нигмонов М ва дотсенти кафедраи ботаникаи факултети биологияи ДДОТ ба номи С. Айни н.и.б., Қурбонов А. баҳои мусбат дода шуда, пас аз ислоҳи камбудиҳо ба ҳимоя тавсия карда шудааст.

Оид ба натиҷаи баррасии диссертатсия дар мавзуи “Хусусиятҳои биоморфологӣ ва физиологи – биохимиявии набототи баландпояи саваннамонанди қаторкӯҳи Ҳисор” чунин хулоса қабул карда шуд:

- **Мутобиқати ихтисос ва номи мавзӯ ба шиносномаи ихтисос ва мухтавои диссертатсия;** мазмун ва натиҷаҳои дар рисола инъикосёфта ба талаботи шиносномаи ихтисоси 1.5.18-ботаника ва 1.5.12— Физиология ва биохимияи растаниҳо, (илмҳои биологӣ), мувофиқат мекунанд. Таҳқиқоти ҷанбаҳои биоморфологӣ, физиологӣ ва омӯзиши захираи растаниҳои набототи баландпояи саваннамонандро фаро гирифта, ба соҳаҳои илмҳои биологӣ мансуб мебошад.

-**Алоқамандии мавзуи диссертатсия ба самтҳои афзалиятноки рушди илм, техника ва технологияи муосир дар ҷумҳурӣ;**

Мавзуи диссертатсия ба самтҳои афзалиятноки рушди илм, техника ва технологияи муосир дар ҷумҳурӣ алоқаманд мебошад, аз ҷумла ба қарори Ҳукумати Ҷумҳури Тоҷикистон аз 26 сентябри соли 2020, №503 “Дар бораи самтҳои афзалиятноки таҳқиқоти илмӣ ва илмию техникӣ дар Ҷумҳури Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025”, қарори Ҳукумати Ҷумҳури Тоҷикистон аз 30 апрели соли 2021, №170 “Барномаи мақсадноки давлатии рушди илмҳои риёзӣ, дақиқ ва табиӣ барои солҳои 2021-2025”, қарори Ҳукумати Ҷумҳури Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №264 “Барномаи

Х. Х., Мадаминов А. А., Джумаев Б. Б., Мирзоев Б. Б.» Душанбе: Маориф ва фарханг, 2011- с. 56-58.

[12-М]. Мирзоев Б. Б. Изменение продуктивности крупнотравных полусаванн. /Мадаминов А., Джумаев Б.Б., Мирзоев Б.Б. // Мат-лы Респ.научн. конф. «Экологические проблемы Душанбе: Маориф ва фарханг, 2011-с.56-58. и рациональное использования природных ресурсов» Душанбе: ТНУ, 2012-с 185-187.

[13-М]. Мирзоев Б.Б. Физиологические особенности растений – эдификаторов крупнотравных полусаванн Гиссарского хребта. /Мирзоев Б.Б., Джумаев Б., Абдуллаев А., Сафаров Ё.Х., Мадаминов А.А., Каримов Х.Х., /Мат-лы респ.научн-прак. конф. «Вклад биологии и химии в обеспечении в Таджикистане». Худжанд: ХГУ, 2012, с. 162-163.30.

[14-М]. Мирзоев Б.Б. Влияние различных методов использования на продуктивность высокогорных пастбищ Гиссарского хребта. / Каримов Х.Х., Мадаминов А.А., Джумаев Б.Б., Мирзоев Б.Б. Мат-лы. межд. конф. «Пастбища Таджикистана: состояние и перспективы» Душанбе: Маориф ва фарханг, 2011-с. 56-58.

[15-М]. Мадаминов А., Джумаев Б.Б., Мирзоев Б., Изменение продуктивности крупнотравных полусаванн. / Мат-лы респ.научн. конф. «Экологические проблемы Душанбе: Маориф ва фарханг, 2011-с.56-58. и рациональное использования природных ресурсов» Душанбе: ТНУ, 2012 -с 185-187.

[16-М]. Мирзоев Б., Джумаев Б., Абдуллаев А., Сафаров Ё.Х., Мадаминов А.А., Каримов Х.Х. Физиологические особенности растений – эдификаторов крупнотравных полусаванн Гиссарского хребта. / Мат-лы респ.научн-прак. конф. «Вклад биологии и химии в обеспечении в таджикистане». Худжанд: ХГУ, 2012- с. 162-163.30.

[17-М]. Мирзоев Б., Мадаминов А.А., Джумаев Б., Каримов Х.Х. Влияние природных и антропогенных факторов на продуктивность крупнотравных полусаванн. / Мат-лы 5-й. Меж. конф. «Экологические

особенности биологического разнообразия» (Худжанд, 13-14 мая 2013г.)
Худжанд, 2013,-с.147-148.

[18-М]. Мирзоев Б.Б. Особенности фотосинтетического метаболизма углерода и донорно–акцепторные отношения у эдификаторов крупнотравных полусавнн / Мирзоев Б., Джумаев Б., Мадаминов А.А., Сафаров Ё.Х., Абдуллаев А. Маводи конф.6-уми байналмилалии «Хусусиятҳои экологии гуногунии биологӣ». Душанбе, 2015- с. 148-149.

[19-М]. Мирзоев Б. Ҳосилнокии юғанзори Тоҷикистони Марказӣ / Мадаминов А.А., Мирзоев Б., Саъдиева Н. Маводи конф. 8-уми байналмилалии “Хусусиятҳои экологии гуногунии биологӣ”. Душанбе, 2019- с. 157.

[20-М]. Мирзоев Б. Биолого-экологические особенности *Prangos rabularia* Lindl. и его использование. / Мадаминов А.А., Мирзоев Б., Сафаров А. Мат-лы VIII Межд. науч.-прак. конф. «Scientific Research in XXI Century» (6-8.03.2021, Оттава, Канада). Оттава, 2021- с. 560-566.

[21-М]. Мирзоев Б. Сохтори юғанзори ҳавзаи дарёи Зидех. Мат-лы 9 межд. конф. “Экологические особенности биологического разнообразия.” / (7-8.10.2021, Куляб, Таджикистан). Душанбе, 2021- с. 23-24.

[22-М]. Мирзоев Б.Б. Биоразнообразие, мониторинг, продуктивность растений в различных условиях / Растительные ресурсы крупнотравной полусаванны Центрального Таджикистана, их охрана и использование. А.А. Мадаминов, Б.Б. Мирзоев. / Душанбе: Дониш, 2021с.

[23-М]. Мирзоев Б., Экологические, физиологические и биохимические особенности листьев прикорневых и генеративных побегов эфемероида макак Лемана (*Eremestachis lehmanniana* BUNGE) / Мирзоев Б., А.А., Мадаминов Б.Б., Джумаев “Современные проблемы естествознания в науке и образовательном процессе”, посвященная двадцатилетию изучения и развития естественных, точных и математических наук Российско – Таджикский (славянский) университет Душанбе–2022-с.

[5-M]. Мирзоев Б. Б. Биолого-экологические особенности *Prangos pabulari* Lindl. и его использование. / Мадаминов А.А., Мирзоев Б., Сафаров А./ Мат-лы VIII Межд. науч.-прак. конф. «Scientific Research in XXI Century» (6-8.03.2021, Оттава, Канада). Оттава, 2021-с. 560-566.

[6-M]. Мирзоев Б. Б. Эколого-физиологические особенности листьев разных ярусов вегетативного и генеративного побегов эфемероида макак Лемана (*Eremestachys lehmanniana bunge*) /Мирзоев Б. Б. / Вестник ТГПУ, 2022- с. 169-174.

[7-M]. Мирзоев Б. Б. Хусусияти экологӣ – биологии юғани хӯроқӣ - *prangos pabularia* lindl. / Мадаминов А. А., Муродова Н.С. Мирзоев Б. Б., Аламов Т / Вестник ТГПУ 2023- с. 158-163.

[8-M]. Мирзоев Б. Б. Растаниҳои яксолаи лӯбиёгии ҳавзаи дарёи Лучоб ва сахми онҳо дар ҳосилҳезгардони хоку алафзор / Мирзоев Б. Б., Мадаминов А. А., Исмоилов Х. / Пайёми ДДОТ ба номи С. Айни, 2024.

Тавсиянома

[9]. Мирзоев Б. Б. Рекомендации по производству и устойчивому использованию весенних и зимних пастбищ / Иргашев Т.А., Мадаминов А.А., Шамсов Е. С., Юсупов С. Ю., Мирзоев Б. Б., Ханджаров А. Р. /Душанбе: Надир, 2016, 15 с.

Монография

[10]. Мирзоев Б. Б. Растительные ресурсы крупнотравной полусаванны Центрального Таджикистана, их охрана и использование /А.А. Мадаминов, О. А. Акназаров, М. К. Саидов, Юсупов С. Ю., У. Турсунов. – Душанбе: Дониш – 2021-с 170 с.

Макола ва фишурдаи иштишорот дар мачмуаҳои дигар:

Маколаҳо ва фишурдаҳои конференсия

[11-M]. Мирзоев Б.Б. Влияние различных методов использования на продуктивность высокогорных пастбищ Гиссарского хребта. // Мат-лы. межд. конф. «Пастбища Таджикистана: состояние и перспективы /Каримов

давлатии тайёр кардани кадрҳои сатҳи баланди илмӣ барои соҳои 2021-2030”, барномаи “Барномаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф” барои солҳои 2020- 2040 омода гардидааст. Мавзуи таҳқиқ дар асоси равияи илмӣ, нақшаи чорабиниҳои илмӣ-таҳқиқотии қори ва дарозмуддати озмоишгоҳи экология ва захираи растаниҳои Институти ботаника, физиология ва генетикаи растани АМИТ ба иҷро расидааст.

Мутобиқати теъдод ва мазмуни интишороти натиҷаҳои илмӣ ба мухтавои диссертатсия ва афтореферати он; Натиҷаҳои асосии тадқиқот дар 22 мақолаи илмӣ, аз он ҷумла 8 мақола дар нашрияҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии (КОА - и) назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр шудаанд, инчунин як дастури тавсиявӣ ва монографияи коллективӣ нашр шудаанд. Мазмуни ҳамаи интишорот ба мухтавои диссертатсия ва автореферат мутобиқат мекунад.

Саҳми довталаб дар иҷрои таҳқиқи диссертатсионӣ.

Рисолаи мазкур таҳқиқоти мустақилонаи анҷомёфтаи муалиф буда дар он;

- таҳлили амиқи адабиёту сарчашмаҳои илмӣ, баррасӣ ва шарҳу тафсири маълумоти дарёфтшуда ва ба низомдарории онҳо, коркарди мушоҳида ва таҷрибаву озмоиш бо зикри натиҷаҳои ноилшуда;
- таҳия ва интишори мақолаву дастурҳои таълимӣ доир ба мавзуи таҳқиқот;
- озмоиш таҳлил ва тарёфти роҳу усулҳои ҳифзи растаниҳои таҳқиқшаванда;
- муратабсозии диссертатсия ва пешниҳоди тавсияҳои методӣ чӣхати ҳифзи захираи растаниҳои хурокии қорво, дарҷ гардидаанд.

Диссертатсияи Мирзозода Бадриддин Бобомурод дар мавзуи “Хусусиятҳои биоморфологӣ ва физиологи – биохимиявии набототи баландпояи саваннамонанди қаторкӯҳи Ҳисор” ба ихтисоси интиҳобшуда пурра мувофиқат мекунад.

Мавзуи диссертатсия ба бандҳои зерини шиносномаи ихтисосҳои илмӣи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз

рӯйи ихтисоси 1. 1.5.18-ботаника 1.5.12— Физиология ва биохимияи растениҳо, (илмҳои биологӣ) мутобиқат мекунад.

Диссертатсия аз муқаддима, 5 боб 14 зербоб, хулоса ва рӯйхати адабиёти истифодашуда иборат мебошад.

Вобаста ба мавзӯ ва масоили таҳқиқи диссертатсионӣ 22 мақолаи илмӣ аз ҷумла 8-тояш дар маҷаллаҳои илмӣ дар феҳристи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон воридшуда, интишор гардидааст, ки ҳаҷми умумии онҳо 60 ҷузъи чопиро ташкил медиҳад.

Мундариҷаи асосии таҳқиқ аз рӯйи мавзӯи диссертатсия дар таълифоти зерини муаллиф инъикос ёфтааст:

Мақолаҳои илмие, ки дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр шудаанд:

[1-М] Мирзоев Б. Б. Физиолого- биохимические особенности листьев разных ярусов вегетативного и генеративного побегов югана кормового (*Prangos pabularia* Lindl.) /Джумаев Б. Б., Мирзоев Б. Б., М. Нигмонов , Сафаров Ё. Х., А. Абдуллаев, Х. Х. Каримов. // докл. АН РТ. 2014.Т.57, №8, 695-700.

[2-М] Мирзоев Б. Б. Физиолого-биохимические особенности ферулы кухистанской (*Ferula Kuchistanica* Korov.) Джумаев Б. Б., Мирзоев Б. Б, Мадаминов А.А., Сафаров Ё.Х., Каримов Х.Х., Некоторые // Изв. АН РТ. Отд.биол. и мед. Н., 2015, с. 15-18.

[3-М]. Мирзоев Б. Б. Кормовые ресурсы полусаванных пастбищ Южного Таджикистана /А. А. Мадаминов, С. Юсупов, Б. Б Мирзоев, А. М. Давлатов, Б. Б. Джумаев // Вестник Таджикского Национального Университета, 1/1(156)- Душанбе, 2015-С. 180-184.

[4-М]. Мирзоев Б. Б. Оценка деградации пастбищ Варзобского района /А. А. Мадаминов, Б. Б Мирзоев. // Доклады АН РТ, 2016.

[24-М]. Мирзоев Б.Б. Эколого-физиологические особенности листьев разных ярусов вегетативного и генеративного побегов эфимероида пустинокалосника лемана (*Eremustachys Lehmuniana* Bunge). / Мирзоев Б.Б. Вестник педагогического университета. Издание Таджикского государственного педагогического университета имени Садриддин Айни.

Чаласа қарор кард:

1. Диссертатсияи Мирзозода Бадриддин Бобомурод дар мавзуи “Хусусиятҳои биоморфологӣ ва физиологи – биохимиявии набототи баландпои саваннамонанди қаторкӯҳи Ҳисор” барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои биологӣ, аз рӯи ихтисоси 1.5.18-ботаника ва 1.5.12— Физиология и биохимия растений, (илмҳои биологӣ) кори таҳқиқи анҷомёфта ҳисобида шавад. Диссертатсияи Мирзозода Бадриддин Бобомурод дар мавзуи “Хусусиятҳои биоморфологӣ ва физиологи – биохимиявии набототи баландпои саваннамонанди қаторкӯҳи Ҳисор” барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои биологӣ, аз рӯи ихтисоси 1.5.18-ботаника, 1.5.12— Физиология ва биохимияи растениҳо, (илмҳои биологӣ) бо назардошти ислоҳи эродҳои гирифташуда, барои ҳимоя дар Шурои **6D.KOA-O86-и назди Донишгоҳи давлатии Хоруғ ба номи М.Назаршоев**, тавсия дода шавад.

Хулоса, дар ҷаласаи Шурои олимони ИБФваГР АМИТ, санаи 12.03.2026 сол №2 қабул гардидааст:

Иштирок доштанд: ҳамагӣ 23 нафар.

Натиҷаҳои овоздиҳӣ: “тарафдор” 23 нафар, “зид”-нест, “бетараф” нест.

Раиси ҷаласа: иҷрокунандаи вазифаи директори ИБФваГР АМИТ, н.и.б.

Шукурова М. Х.

Котиби ҷаласа:

Курбонализода М. Қ.

Имзоҳои Шукурова М.Х ва Курбонализода М. Қ.

- ро тасдиқ мекунам:

Нозири калони шӯъбаи кадрҳои
Институти ботаника, физиология
ва генетикаи растани АМИТ

Подпись

З. А. В. Е. Р. О

Умарова Н. С.

12.03.26

[24-М]. Мирзоев Б.Б. Эколого-физиологические особенности листьев разных ярусов вегетативного и генеративного побегов эфимероида пустинокалосника лемана (*Eremustachys Lehmuniana* Bunge). / Мирзоев Б.Б. Вестник педагогического университета. Издание Таджикского государственного педагогического университета имени Садриддин Айни.

Чаласа қарор кард:

1. Диссертатсияи Мирзозода Бадриддин Бобомурод дар мавзуи “Хусусиятҳои биоморфологӣ ва физиологи – биохимиявии набототи баландпояи саваннамонанди қаторкӯҳи Ҳисор” барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои биологӣ, аз рӯйи ихтисоси 1.5.18-ботаника ва 1.5.12— Физиология и биохимия растений, (илмҳои биологӣ) кори таҳқиқи анҷомёфта ҳисобида шавад. Диссертатсияи Мирзозода Бадриддин Бобомурод дар мавзуи “Хусусиятҳои биоморфологӣ ва физиологи – биохимиявии набототи баландпояи саваннамонанди қаторкӯҳи Ҳисор” барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои биологӣ, аз рӯйи ихтисоси 1.5.18-ботаника, 1.5.12— Физиология ва биохимияи растениҳо, (илмҳои биологӣ) бо назардошти ислоҳи эродҳои гирифташуда, барои ҳимоя дар Шурои **БД.КОА-О86-и** назди Донишгоҳи давлатии Хоруғ ба номи М.Назаршоев, тавсия дода шавад.

Хулоса, дар чаласаи Шурои олимони ИБФваГР АМИТ, санаи 12.03.2026 сол №2 қабул гардидааст:

Иштирок доштанд: ҳамагӣ 23 нафар.

Натиҷаҳои овоздиҳӣ: “тарафдор” 23 нафар, “зид”-нест, “бетараф” нест.

Раиси чаласа: иҷрокунандаи вазифаи директори ИБФваГР АМИТ, н.и.б.

Шукурова М. Х.

Котиби чаласа:

Курбонализода М. Қ.

Имзоҳои Шукурова М.Х ва Курбонализода М. Қ.

- ро тасдиқ мекунам:

Нозири калони шуъбаи кадрҳои
Институти ботаника, физиология
ва генетикаи растаниҳои АМИТ

Подпись

З. А. В. Е. Р. О. Умарова Н. С.

Умарова Н. С.

12.03.2026